

دانشگاه علوم پزشکی تهران
دانشکده پرستاری و مامایی

رساله دکتری بهداشت باروری

رفتارهای باروری زنان در الگوهای همسرگزینی: مطالعه

ترکیبی توضیحی متوالی

استاد راهنمای اول: دکتر زیبا تقی زاده

استاد راهنمای دوم: دکتر ابوعلی ودادهیر

اساتید مشاور:

دکتر عباس عبادی

دکتر ابوالقاسم پوررضا

دکتر محم جلال عباسی شوازی

دانشجو: فرشته بهمنش

مهر ۱۳۹۴

چکیده

زمینه: امروزه، نزدیک به نیمی از مردم جهان در جوامع با باروری پایین یا زیر حد جایگزینی زندگی می‌کنند. این مسئله، به طور بالقوه، سبب کاهش نیروی کار و سال خوردگی جمعیت می‌شود که ناشی از افزایش امید به زندگی و استانداردهای زندگی است. از این رو، جمعیت و گذارهای آن به عنوان موضوعی با بحث‌های زیاد در فرایندهای سیاست‌گذاری مطرح می‌شود. بر اساس مطالعات گذشته، اینکه چگونه مردم ازدواج و یا الگوهای ازدواج را تشکیل دهند، از جمله مولفه‌هایی است که به طور بالقوه روی رفتارهای باروری آنها تاثیر می‌گذارد. این مطالعه، رفتارهای باروری زنان را در الگوهای همسرگزینی مختلف در شهرستان بابل مورد بررسی قرار داد.

روش پژوهش: پژوهش حاضر، یک مطالعه ترکیبی متوالی توضیحی، از نوع توضیحات پیگیرانه و دارای دو مرحله بود. در مرحله اول، بعد از گرفتن نامه مجوز کمیته اخلاق از دانشگاه علوم پزشکی تهران، یک مطالعه کمی مقطعی، با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای، روی ۸۸۰ خانم متاهل ۴۹-۱۵ ساله شهرستان بابل انجام شد. قبل از نمونه‌گیری، یک پانل متخصصین جهت تعیین الگوهای همسرگزینی در ایران انجام و سپس پرسشنامه، مورد بررسی روان‌سنجی قرار گرفت. پس از آنالیز داده‌های مرحله کمی، مرحله دوم مطالعه، یعنی بخش کیفی، با هدف تبیین درک زنان متاهل از تک‌فرزندی، طراحی شد. داده‌های بخش کیفی، از طریق مصاحبه‌های فردی با زنان شرکت‌کننده بخش کمی که تک‌فرزند داشتند و اصلاً قصد بارداری در آینده نداشتند، جمع‌آوری شد. در نهایت، تفسیر رفتار باروری تک‌فرزندی، با استفاده از داده‌های کیفی، ارائه شد.

یافته‌ها: یافته‌های مرحله کمی مطالعه نشان داد که سه نوع الگوی همسرگزینی در شهرستان بابل وجود دارد و رفتارهای باروری در الگوهای همسرگزینی مختلف تفاوتی باهم ندارند. در نتیجه به نظر می‌رسد علی‌رغم تغییراتی که در روش شکل‌گیری خانواده به وجود آمده، یعنی تغییر الگوی ازدواج از سنتی به مدرن و ترکیبی، نوعی همگرایی در رفتارهای باروری به وجود آمده است. بنابراین در نظر گرفتن این همگرایی در برنامه‌ریزی‌های جمعیتی اهمیت دارد. یکی از این همگرایی‌ها، همگرایی در پذیرش تک‌فرزندی در زنان متاهل، با الگوهای همسرگزینی مختلف بود. یافته‌های مرحله کیفی مطالعه در توضیح درک و تجربه زنان از تک‌فرزندی نشان داد که تک‌فرزندی در خانم‌های بابلی متاثر از رسانه و الگوهای اجتماعی است که با تقدم خویشتن همراه است. آینده تضمین نشده و تعارض زناشویی، داشتن تنها یک فرزند را تقویت می‌کند. در حقیقت، مسائلی وجود دارد که زنان به رغم "بلا تکلیفی‌های تک‌فرزندی"، مجبور به "ابقای تک‌فرزندی" شده‌اند و تلاش می‌کنند تا با تنها یک فرزند به زندگی خود معنا ببخشند. در واقع نتایج مطالعه کیفی، نتایج مطالعه کمی را نیز تایید کرد. بدین صورت که در مطالعه کیفی نیز مشاهده شد که مشارکت‌کنندگان با الگوهای همسرگزینی مختلف، تجارب مشابهی در رابطه با تک‌فرزندی داشتند.

نتیجه‌گیری: بر اساس نتایج این مطالعه، سیاست‌گذاران جمعیتی، برای رسیدن به اهداف جمعیتی مورد نظر خود، باید به مسائل و مشکلات فرزندآوری از دیدگاه مادران نیز توجه داشته باشند.

کلیدواژه‌ها: رفتارهای باروری، الگوهای همسرگزینی، تک‌فرزندی، مطالعه ترکیبی

**Tehran Medical University
School of Nursing and Midwifery**

**Reproductive Behaviors of Women belonging to
Patterns of Marriage: A Sequential Explanatory
Mixed Method Design**

Supervisor: Dr.Ziba Taghizadeh

Co-Supervisor:Dr.Abbas Ebadi

Fereshteh Behmanesh

Oct 2015

Abstract

Background: Nowadays, nearly half of the world population lives in societies with low fertility or the below-replacement fertility. This potentially grounds the critical situation of reduction in the workforce and causes the aging of population due to an overall increase in life expectancy and standard of living. Hence, population and its transitions has become a topic of intense debate in the policy-making processes in both the developed and developing countries. Based on previous studies, how people form their marriages or patterns of marriage is amongst influencing factors which potentially affect their reproductive practices. This study examined women's reproductive behaviours by the various patterns of marriage in Babol city.

Methods: This study was an explanatory sequential mixed methods design, the follow-up explanations variant model, with two strands. In the first phase, after getting a permission from the ethics committee of Tehran University of Medical Sciences, a cross-sectional quantitative study was done using a cluster sampling strategy on 850 married women 15-49 years old living in Babol city, Iran. Before sampling, an expert panels was done to assess marriage patterns in Iran, and then the psychometric evaluation of questionnaire were examined. After analyzing the quantitative stage data, the second stage, the qualitative part, was designed to explain the perception of married women with one child. Qualitative data were collected through personal interviews with the women were who participated in quantitative phase that had single child and did not plan to become pregnant in the future. Finally, the interpretation of the one-child reproductive behavior, using qualitative data was presented.

Results: The findings of the quantitative study show that there is three patterns of marriage in Babol: traditional, Modern and mixed and reproductive behaviors does not show differences in marriage patterns. As a result, it seems, despite the changes that have occurred in the way of family formation, the shift from traditional to modern marriage patterns, there has been a convergence in reproductive behaviors. So consider this convergence in demographic planning is important. One of this convergence, is the convergence in accepting one-child among married women with different patterns. The findings of the qualitative study described in the perception

and experience of the one-child women showed that one child in the Baboli women is affected by the media and social patterns that are associated with self precedence. unsecured Future and marital conflict, strengthen having only one child. In fact, there are issues that women despite of "uncertainty of the one-child", forced to "stay in one-child" and trying to make sense of their lives with only one child. Therefore, the qualitative study also found that participants with different marriage patterns, had similar experiences related to the one-child.

Conclusion: According to the results of this study, the population policy makers, should take note fertility problems of the mothers, to achieve the desired population.

Keywords: Reproductive behaviors, Marriage patterns, Single child, Mixed method study.